

ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 "
Pe o lună . 2 "
Nrul de Duminecă
Pe un an . 4 Cor.
Pentru România și
America . 10 Cor.
Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Manuscripte nu se în-
poiază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Anul XIII.

NUMĂR POPORAL

Nr. 6

La luptă împotriva teroarei!

Ne mai despart abia câteva zile de ziua alegerii din cercul Oraviței. În acest scurt răstimp fruntașii din cerc trebuie să convingă cu îndârjire organizarea luptei, să o întărească în măsura în care crește teroarea exercitată de guvern prin organele sale. Biruința steagului nostru azi e reclamată, mai mult ca oricând, de demnitatea noastră națională, atât de crud umilită în ședința de alaltăieri a camerei. Evenimentele revoluționare ce au răscolit alaltăieri până în adâncul lor sufletele noastre, trebuie să-și aibă ecoul demn și în sufletele alegătorilor din cercul Oraviței. Trebuie ca alegătorii să dea un răspuns energic și hotărât nemerzicilor ce s'au încercat în cameră față de cel mai distins reprezentant al aspirațiilor noastre.

Din suplimentul numărului nostru de azi alegătorii din cercul Oraviței vor afla amănuntele răsvrătitoare ale ședințelor de Marți și Miercuri. Vor afla că teroarea împotriva celor mai distinși fii ai neamului nostru, împotriva deputaților noștri, s'a deslănțuit ca o vifornită cutropitoare. Glasul lor, care rămăcea viu și cu mândrie aspirațiunile neamului nostru, ei cearcă să-l aumțească cu eroarea numărului lor covârșitor. Cu o gălăgie însălbătăcită de ură se năpustesc asupra celor ce cu bărbăție neînfrântă poartă în vântul durerilor și drepturilor noastre stricte.

Acelaș sistem de teroare care bântuie în cameră, scăpat din cătușele prevederilor înțelepte pentru soarta țării, aceiaș pornire ură, răsărită din seculara ură de rasă, cumegă azi și în sufletele tuturor argaților stăpânirii, cari cutreeră valea Carașului stricând pe alegători cu amenințări, cu bătăie și patul puștii, sugrumându-le cele mai sfinte drepturi cetățenești. Alături de ei zimbetul sperjur al precupeților minciunilor trădătorii ieșiți din neamul nostru și răiții azi în sinul guvernului, ademenesc alegătorii, făgăduindu-le favoruri, ce numai jertfa cinstei și a aspirațiilor noastre naționale se vor putea căpăta.

Ne servește spre mângăiere și mândrie, poporul din falnicul ținut al Oraviței, a căruia moscută fărnica lor și i-a demascat cu oarece de ocară binemeritată.

Este făpturi jalnice și posomorâte, cu o conștiință impietrită de pofta nesațioasă după plăcere, cu obraz pe care revolta mândriei a rănităle batjocurite nu va mai zugrăvi nici odată floarea rușinii, — acești vânzători de neam sunt oamenii aleși de stăpânire, pentru că s'au înțeles cu ei pe fruntașii cinstiți ai poporului nostru: pe deputați români. Și când să stăpânirea voiește să sdrobească pe deputații români, ea vrea să răpuie pe cei mai vjivajnici apărători ai ființei noastre naționale.

Puhoiul șovinist nici când nu ne-a cercat atât de primejdios, cu valurile sale noroioase, ca azi. El ne-a inundat deja școalele, nămolind cel mai fraged răsad al neamului nostru, el a răsbit azi deja până la ușa bisericii noastre.

Alaltăieri a stârnit un val uriaș în cameră, dar s'a spart de piepturile deputaților Maniu și Șt. Pop. În cercul Oraviței el curge azi și voi, răpind în furia lui nepotolită o seamă dintre învățătorii și preoții noștri mai nevoieși.

În fața acestor primejdii românilor de pretutindeni le revine o mare și sfântă datorie, a cărei neînțelegere ar vâdi dureros slăbiciunile și lipsa noastră de vigoare națională, datorită de-a sări cu toții ca un singur om întru apărarea deputaților noștri, organizând adunări de protestare și aducând hotăriri de entuziastă solidarizare cu ei. Românii din cercul Oraviței au un privilegiu cu deosebire norocos de-ași dovedi la alegeri vigoarea românismului lor, huiduind pe simbriașii guvernului și alegând prin mii de primejdii pe venerabilul președinte al partidului românesc național, pe dl Gheorghe Pop de Băsești.

Sunt momente de mare răspundere în fața istoriei momentele ce le trăim azi în urma luptelor — mai întăritate ca oricând — din cameră. Alegătorii din cercul Oraviței vor da cei dintâi dovada vie, că mai trăiește în sufletele românilor curajul, îndârjirea și mândria, care făcea pe solii strămoșilor noștri să răspundă dușmanului covârșitor ca număr: »Nu ne temem decât de cer, să nu cadă pe noi!«

La luptă deci frați oravițeni împotriva teroarei ce vă apasă și spre cinstea numelui vostru românesc, numărât printre cele dintâi, să fâlfaie biruitor, steagul partidului nostru național!

Gheorghe Pop de Băsești în Oravița. *Candidatul partidului național în cercul Oraviței va sosi Duminecă în 21 l. c. pela ameazi la Oravița, însoțit de părintele Vasile Lucaciu. În Oravița îl vor aștepta ceilalți deputați naționali. Românii din Oravița îi pregătesc o primire strălucită. Toți românii de bine din cercul Oraviței vor azista la această manifestație națională care va fi în acelaș timp începutul luptei electorale ce se va deschide și în care candidatul național va fi însoțit de mai mulți deputați români.*

În această clipă însemnată urăm braviilor români din Oravița izbândă deplină, iar candidatului național îi dorim să părăsească cercul Oraviței ca deputatul acestui falnic loc românesc!

Cu Dumnezeu înainte!

Statistica ultimelor zile. »Gazeta« face următoarea mică statistică a osândelor ce am avut să îndurăm în cele din urmă 10—12 zile:

1. Dl Victor Branisce la 3 luni închisoare și 240 cor. amendă;
2. dl Dr. C. Maniu 1 an închisoare și 1000 cor. amendă;
3. vre-o 20 țărani din Sălagiu la 260 zile temniță și 1000 cor. amendă;
4. patru țărani din Geoagiu la 20 zile arest și 800 cor. amendă.

Rezultă un total de 2 ani 7 zile închisoare și 3040 cor. amendă în bani, pentru motive de »agitație«.

Banul Croației a sosit ieri la Budapesta, unde a avut o întrevedere mai lungă cu ministrul croat Iosipovich, apoi cu Wekerle. Sigur el n'o fi având de spus povești tocmai îmbucurătoare despre Țara lui, Croația, unde, se știe, azi e mai mare anarhia ca ori-când.

Guvernorul băncii austro-ungare, cavalerul Bilinski, și-a dat dimisia. Un decret imperial, care se publică astăzi, îi mulțumește lui Bilinski pentru serviciile, pe cari le-a făcut monarhia întreagă printr-o conducere înțeleaptă a băncii. Bilinski a trebuit să se departeze dela postul său, împreună cu multe răspunderi, pentru că i-se încredințase nu de mult un portofoliu de ministru în Austria. Acum e mare zarvă între unguri. Căci acum e rândul, să se numiască dintre ei un guvernor. Cel mai serios candidat, este secretarul dela finanțe, sârbul renegat, Popovits.

Audiența lui Kossuth. Ministrul de comerț, Kossuth va fi primit Marți în audiență la Majestatea Sa. Kossuth va fi însoțit la Viena de contele Apponyi. Cercurile politice ungurești așteaptă cu mare încredere rezultatul audienței lui Kossuth. Se crede, că el va accentua Majestateii sale necesitatea băncii naționale ungurești și trebuința de a se acorda concesiuni partidului kossuthist. E altă întrebare, dacă glasul lui va afla răsunet.

Minciunile ziarelor ungurești. Ziarele ungurești umplu lumca de vești mincinoase despre atitudinea partidului național față cu discursul dlui Maniu. Ele spun că deputații sârbi radicali ar fi declarat că nu aprobă vederile dlui Maniu în chestiile militare și că dânsul va fi desaprobat în conferința clubului.

Sunt minciuni sfruntate. Deputații români aprobă cu toții în mod hotărât cuvântarea dlui Maniu care exprimă vederile noastre ale tuturor. De-asemena suntem absolut siguri de aprobarea deputaților slovac. Nu cunoaștem însă ce-i drept părea celor 3 radicali sârbi cari totdeauna au jucat un rol îndoios în lupta națională. Dacă ei desaproabă pe dl Maniu, poftescă să o facă pe față și să treacă în tabăra celor cari luptă pentru maghiarizarea armatei, acolo unde îi așteaptă de mult prietenii lor Holló și Batthyány.

Cătră alegătorii din cercul electoral al Oraviței.

Stimați alegători!

Cu inimile pline de durere stăm în fața normântului proaspăt al neuitatului luptător național, și fost deputat al cercului d-voastre:

Coriolan Brediceanu.

Moartea lui neașteptată și înmormântarea, u dat prilej, pentru o manifestație impunătoare, din care ne-a rămas nu numai mărirea sărbătorească despre meritele neeritoare cetățenești și naționale, cu cari se lustrează amintirea decedatului, ci în mod strălucit s'a adeverit, că toți funcționarii noștri publice, români și alte neamuri, adus cununa lor de recunoștință, pentru viață și activitate, cum a fost aceea a ult regretatului meu soț de luptă, a iubului d-voastre deputat.

Baza strălucită, care a luminat toată viața, activitatea repozatului, a fost direcțiunea națională-patriotică, care a inspirat toată activitatea lui.

Caracteristica lui a fost: maturitatea politică, și o înțelepciune a cetățeanului luminat, care știe să combine interesele mari ale națiunii sale, cu cerințele obștești ale rei întregi.

În sufletul lui mare principiile și învățămintele aceste înalte s'au concentrat într'o armonie, din care au izvorit faptele lui și au creat din el aceea personalitate distinsă, la care cu fală privim noi, și or privi generațiunile următoare ale neamului nostru.

E lucru firesc deci, că atunci, când dăruințele naționale v'au chemat la urna electorală, v'ați pus încrederea în acest om vrednic, care apoi v'a și reprezentat în mod vrednic în dieta țării și onoare a făcut nu numai d-voastre, ci neamului întreg.

Acum după ce s'a mutat dela noi, vi-s'au pus întrebarea: cine să fie candidatul d-voastre la alegerea de deputat, ce prescrie legea?

Ați răspuns. Și răspunsul d-voastre să conțină în faptul, că mi-ați oferit mie încrederea, și m'ați candidat deputatul cercului Oravița.

Cercul electoral al Oraviței este astăzi în viața de privire a întregului neam românesc, a țării întregi.

Acest cerc s'a distins prin devotamentul și prin înțelepciunea conducătorilor, precum și prin nenumăratele dovezi, ce a dat popoul român, despre conștiința sa luminată, în chestie națională.

De aceea aflu de prisos a stărui asupra întrebărilor: mă cunoașteți pe mine? Cunoașteți viața și activitatea mea? Știți că mama mea bate pentru binele, înaintarea, și ericirea neamului românesc? Recunoașteți, că în direcția politică, susținută de mine și de soții mei de luptă, singur în această direcție, se află modul de deslegare a marilor probleme pentru binele neamului nostru, și a țării întregi? Sunteți convinși că programul partidului nostru național este singura temelie tare, și neînvingătoare, pe care putem construi fericirea poporului românesc, și a tuturor popoarelor, cari alcătuiesc țara?

Prin faptul candidării ați dat răspuns la aceste întrebări.

Eu de multă vreme vă petrec cu luare aminte, în viața d-voastre politică, culturală, social economică, vă cunosc și recunosc vredniciile și însușirile distinse, ce vă împodobesc.

De aceea am primit cu mândrie sufletească încrederea ce mi-ați oferit, pentru că și eu am încredere, în virtuțile naționale și în statornicia caracterelor probate al d-voastre, am încredere în sinceritatea și în înțelepciunea politică a fruntașilor d-voastre și așa sper, că veți duce la izbândă steagul frumos al cauzei sfinte naționale, ce vi-l'au lăsat, nepătat, în mâinile d-voastre, neuitatul nostru Coriolan.

În aceste zile mari să ne înălțăm sufletele cu gândul hotărât, că toată lumea românească, așteaptă, ca braviile alegători din cercul Oraviței, să ducă la izbândă steagul programului național, care este mândria neamului și conține fericirea țării.

Cu vârsta mea înaintată, în butul greutăților vremii de iarnă, cu primejdiile toate, pentru sănătate și viață, mă voi duce în mijlocul d-voastre, în aceste zile pentru că mai mult decât comoditatea, mai mult decât orice în lume, îmi iubesc neamul și vreau să-i servesc, și pentru binele poporului meu românesc vreau să mă lupt, până la cea din urmă răsuflare a vieții mele.

Vă vor chema iubii d-voastre conducători, pe ziua, când voi desfășura programul, cu vorbă vie înaintea alegătorilor, vă rog și eu, să veniți atunci, să ne vedem față în față și sfătuindu-ne în iubire să pregătim o zi de bucurie pentru obștea poporului românesc.

Vă salut cu dragoste, și vă spun: la fericita revedere.

Băsești, la 15 Februarie 1909.

G. Pop de Băsești.

Alegerea dela Oravița.

— Relație specială —

Oravița, 17 Februarie.

Triumful nostru a fost dela început garantat prin însuflețirea nemărginită, care, din cea dintâi zi a luptei pentru mandatul dela Oravița, s'a manifestat cu o spontaneitate uimitoare, din îndemnul cuminte al bravilor români care stăpânesc această frumoasă vale a Cărașului, renumită între toate ținuturile românești și locuită de cel mai deștept, cel mai cărturar element românesc.

Volniciile puse la cale cu un cinism absurd de toate organele stăpânirii cu scop de-a teroriza alegătorii, n'au alt efect decât acela, că braviile noștri țărani cu atât mai mare dragoste se alipesc către candidatul lor *Gheorghe Pop de Băsești*. Acelea se arată în toate formele: ca încercări de înduplecare cu buna, ca amenințări, pedepse și gloabe sub toate motivele stupide cari le pot născoci atâtea capete goale de slujbași ce trăiesc pe spatele poporului, pentru a cărui bine ar fi puși, dar pe care îl dau acum pe mâna jandarmilor rabiști. Românii noștri le rabdă toate; dar te cuprinde o milă dureroasă când îi vezi batjocoriți și huiduiți de atâția trași-impinși ce poartă uniformă și cari îndrăznesc a-și ridica mâna contra sătenilor noștri, fără motiv, din ură selbatică.

S'a publicat cum a fost maltratat bravul țărăn *Ioan Giuca* din Ticvaniul-mic; ziua următoare iarăși l-au apucat jandarmii supărați pentru că a făcut arătare despre samovolniciile lor, l-au pâl-

muit, l-au tras de nas, de urechi, și l-au amenințat că-l iau pe baionete dacă mai îndrăznește să vorbească cu cineva din sat despre *Gheorghe Pop de Băsești*. Notarul *Lipovanu* care a fost în comună, n'a avut inimă să scutească pe acest brav de pumnii slujbașilor săi rabiști, cari pot periclita viața acestui tânăr.

În *Cacova* a fost deținut Luni, 15 Februarie preotul *Val. Dabiciu*, sufletul acestei comunități frumoase, pentru că a sfătuit la bine pe parohiișii săi. Tot acolo au pâlmit jandarmii pe economii *Pavel Ilica, Iosif Radosav, Petcu Merșu, Căpă Truia* pentru că au manifestat pentru *Gheorghe*.

Ziua următoare, Marți, au fost arestați și tratați: *Alexa Măgureanu, Paia Merșu, Măluș, Alexa Nedelcu* din *Cacova* și *I. Brădă* din *Vărădie*.

Notarul *Manciu* din *Ticvaniul-mare*, care a ales și primit nu demult cu atâta dragoste în comună, a pedepsit cu 200 coroane pe *P. Pitieș*, cu 400 cor. pe *Vasile Lexa*, cu 500 cor. pe *Gheorghe Oprean*, pentru nimicuri, care acum nu i-a scos ochii (că fânul e prea aproape de grajd; că n'a cerut permisiune să așeze înaintea casei o grămadă de pietrii: ce crimele ar notarul *Ioan Epure* din *Greovaș* vrea să pună în comună ca un pașă în pašalic: oameni nu pot fi în grupuri mai mari decât 2 inși; treacă în alt sat e oprit; dacă afișează plac pentru *Badea Gheorghe*, pedeapsă; dacă nu permit să li-se pună de ale lui *Siegescu*: pedeapsă).

Poporul însă nu cedează nici un pic. El găsește mijloc de a se feri de toate cursele care i-se pun. El știe să se deie din calea lui *Siegescu* și a oamenilor lui, sau dacă s'a întâmplat să audă vorbirile lor neizbutite, dăruit cu pricepere și bun simț dela natură și altcum diligent cetitor al gazetelor noastre, el cu răspunsul său înțelept face de rușine pe aceia, care au crezut că-l pot ținea cu vorbe goale. (Astfel a fost ocărat *Oprean* din *Budapesta* în *Greovaș* și în *Cacova*, unde mai mulți săteni l-au întrebat cum să-și explice schimbarea lui, care la alegerile din urmă reprezintă programul național, iar acum face gură contra acelora, care reprezintă încă. »Atunci purtai cocardă în colorile noastre naționale pe piept; acum te fălești cu cea ungiurească. Știm noi de unde vine asta!»

Între astfel de împrejurări, nu poate fi vorba de altceva decât de triumful dlui *Gheorghe Pop de Băsești*.

Jandarmii în școală.

(*) În adunarea din urmă a comitatului Hunedoarei, inspectorul școlar *Dénes Károly* a adus la cunoștința țării următorul fapt îngrozitor: Ci-că preoții și învățătorii din jurul *Bradului*, sub cuvânt că-i învață cartea pe români, îi adună seara la școală unde însă în loc să-i învețe a ceti și a scrie, îi ațâță împotriva țării și a ungiurimei.

Îngrozindu-se de aceste nemai pomenite întâmplări, domniile ungiuri din comisia comitatului, cum li-se cuvine unor patrioți luminați, au hotărât că a-i strânge seara pe români la școală, este a se socoti drept adunări neîngăduite. Astfel de aci încolo, dacă preoții și învățătorii români țin să-i învețe pe români cartea, trebuie să ceară voie dela autorități, care în sat este jandarmul, numai fiind de față și acesta, preotul satului poate să ducă la îndeplinire ceea ce episcopul a poruncit prin circular.

Cei asta? Șicana cea mai nerușinată.

Dintr'o minciună gogoneată inspectorul școlar din *Hunedoara* a făurit împotriva noastră o armă cu ajutorul căreia să ne țină în întuneric.

Nu este adevărat, că în jurul *Bradului* ori în altă parte învățătorii, ori preoții români ar fi agitat poporul împotriva țării și a ungiurimei. Țara este doar și a noastră, pentru că și noi într'ansa și pentru dânsa

sim. Cum era dar să agite în contra-
trierii? Iar cu ungurii d'asemeni n'avem
impărțit decât cel mult sărăcia și cum
plătim dările mari.

Dacă e de zis deci vr'un cuvânt împo-
triva cuiva apoi cel mult ne-am putea răz-
bi împotriva stăpânirii din Budapesta. În
tunările lor de seară învățătorii și preoții
mâni au însă cu mult mai bune și mai
cumpe lucruri de pus la cale decât să și
leardă vremea vorbind împotriva lui Kossuth
și Andrassy, pe cari de i-am ocări chiar
pe piața mare nici atunci nu s'ar îndrepta
untru nimic.

E dar vădit că e o născocire cecece a
pus Dénes Károly dela Deva, și întreagă
născocirea aceasta nu are altă țintă decât
să împiedece pe învățătorii și pe preoții
omâni, a-și îndeplini cea mai sfântă che-
nare: scoaterea poporului din robia întu-
recului. Ce s'ar întâmpla anume dacă
preoții și învățătorii români s'ar pune serios
la lucru și i-ar învăța carte pe toți românii?
Iar schimba atunci întreaga față a lucrur-
lor. Tăranii noștri luminați ar ceti foile
naționale, s'ar pătrunde de duhul adevărului
al iubirei de neam, așa chip încât, nicăiri
s'ar mai lăsa duși de nas de te miri ce
star beciznic, ori solgăbirău dogit la cap,
unde ar mai putea atunci stăpânirea să
ceagă deputați unguri în cercuri curate ro-
ânești. și cum s'ar mai putea împiedeca
intrunderea în parlamentul din Budapesta
fruntașilor neamului românesc? Chiar fă-
cându-se o lege cum o plănuiască Andrassy, ro-
âni știind carte toți, ar avea și mulți drep-
l de vot și astfel nici un guvern nu le-ar
ai putea pune obezi pe mâni.

Asta o știe bine inspectorul școlar din
veva precum o știu și alții, dar fiindu-i
sine să-și mărturisească gândul ascuns,
ea să se folosească d'o minciună, pentru
da în cap, adevărului și pentru a înă-
și cele mai nobile stăruințe ale poporu-
român.

Dacă în jurul Bradului, ori în altă parte
preoții și învățătorii români ar ațâța împo-
triva țării în loc de a-i învăța carte pe
tani, nu este oare lege, care să-i pedep-
ască? Să presupunem, că într'adevăr s'ar
la unul ori altul, care în loc de carte, să
apuce să facă politică: oare pentru vina
ia să fie batjocorită școala română? Și
timei celei mari de preoți și învățători
se aducă umilirea, ca numai fiind de
jandarmul în școală să poată învăța și
na pe nenorocii rămași fără cunoș-
de carte?!

de ce noi ne ridicăm cu toată pu-
atât împotriva sfruntatului neadevăr
la comitat de inspectorul școlar al
doarei, cât și împotriva hotărârii ce a
comisia comitatului de a îngădui:
ile de seară în școalele românești,
fiind de față vr'un jandarm sau
notar.

del de lucruri rușinoase numai în țara
nască se pot petrece.

am însă nădejde că mitropoliții și
preoții români, își vor spune și ei cuvân-
turi unde trebuie și unde au cale. Iar
pe deputații noștri îi rugăm să interpeleze
în țară și să pretindă dela ministru să
ștergă rușinea adusă pe fața țării, de o
mână de șovinisti, cari subțit cuvânt că apără
țara, nu să ne despoaie de cel mai sfânt
drept: adevărul de a ne lumina.

Voci de presă asupra cazului Maniu.

Afacerea Maniu a avut nu numai în
presa noastră, dar și în presa străină un
răsunet puternic. Toate ziarurile se ocupă de
cuvântarea deputatului român și comen-
tează cuprinsul ei cât și scenele ce s'au
petrecut cu prilejul acesta, fiecare după ati-
tudinea sa politică. Deosebit de sălbatic și
violent e tonul unor ziare ungurești ca
»Egyetértés« »Budapesti Hirlap«; dar și
celelalte ziare ungurești scriu în senz duș-
mănos deputatului român. Dintre ziarurile
nemțești din capitală »Pester Lloyd« scrie
cu o răceală ironică la adresa coaliției.

Ziarul socialist »Népszava« apără cu ho-
tărâre pe deputatul român și critică pe de-
putații unguri, acești »cavaleri ai teroarei
la cari chibzuința culturii e înlocuită prin
pornirile murdare ale omului primitiv, prin
pumnul și prin gura lor«.

Presa jidovească din Viena, »Neue Freie
Presse«, »Zeit« și »Neues Wiener Tagblatt«,
plătite cu subvenții grase din partea gu-
vernului unguresc se mulțimesc să înregi-
streze întâmplările din cameră fără a le da
un comentariu.

Dimpotrivă ziarurile creștine din Viena re-
produc discursul dlui Maniu și îi dau co-
mentarii foarte favorabile, relevând impor-
tanța lui pentru politica monarhiei întregi.

»Budapesti Hirlap« se ocupă într'un articol
de fond intitulat »Domnul Maniu« cu cazul de-
putatului nostru și spune că nu a mai trebuit
mult ca Maniu să ajungă pe urmele colegului
său Vaida-Voevod când a cutezat să zică că ale-
gătorii nu l'au trimis ca să spună lucruri plăcute
coaliției. Sofistul redactor al susnumitului ziar
adauge: »dar nu a fost trimis nici ca să spună
lucruri neplăcute națiunii. D-nul Maniu se în-
șală când crede că în parlament reprezintă pe
acea cari l'au trimis pe el. Deputații nu repre-
zintă cercurile ci »națiunea« întreagă. (Națiunea
în senzul lor). D-nul Maniu e legislator maghiar
și trebuie să păzească drepturile suverane ale
limbei statului ungar, ca oricărei altă instituțiune
națională. Are drept d-nul deputat să aibă alte
păreri despre limbile naționalităților și are dreptul
să spună aceste păreri, căci în parlamentul ma-
ghiar ce nu s'ar putea desbate când paciința e
așa de mare (până când spui lucruri plăcut —
Red.)

Precum nu e iertat să atingi în parlament per-
soana regelui tot așa nu ar fi iertat să atingi
drepturile limbei de stat, care e suverană, sfântă
și inviolabilă; limba aceasta deschide poarta tu-
turoara, începând cu ultimul funcționar și sfârșind
cu deputatul. Au doar crede dl Maniu că ale-
gătorii l'au trimis ca să se străduiască din toate
puterile să împiedece ca copiii alegătorilor să nu
poată fi notari, pretori, judecători, deputați, ad-
vocați. Acei cari s'au resculat în contra dlui Ma-
niu au apărut interesele alegătorilor D-sale, căci
interesele lor coincid cu interesele statului și sunt
contrare cu idiosincrasia dlui Maniu în contra lim-
bei aceia în care altcum vorbește foarte frumos.

»Népszava«. Maniu și ceilalți deputați națio-
naliști au fost numiți ieri »nemernici cari trebuie
dați pe mâna călăului și tratați mai rău decât
câinii«. Pentru ce? Pentru că Maniu a spus în
aplauzele tovarășilor săi, că armata nu poata fi
pusă în serviciul maghiarizării. Noi știm însă,
că chestia Maniu, ca și cazul lui Vaida, e numai
o perdea, după care se ascunde perfidia coali-
ționistă. — Să desfac rândurile coaliției? Haidet
să înscenăm un scandal cu naționalitățile — și
situația-i salvată...»

Pentru aceleași lucruri, pe cari le-a spus Ma-
iestatea Sa la Chlopy, lui Maniu i-s'au aruncat
frumoasele insulte: Ticălos, porc, mizerabil, câine,
trădător, nemernic etc. etc.

Ce transparentă tactică de demagogi...

»Az Ujság«: Cazul Maniu e un incident...
Dacă acest incident să aseamănă cu lumina unui
foc mic, de departe. Peste cazul lui Maniu vom
trece măcar în visor, dar oare putea-vom stănge tot
atât atât de visor flacăra, care arde în țara în-
treagă? — Așă și asupra unui singur om, și a
te grozăvi în fața lui cu patriotismul tău, cum
au făcut confrății noștri: acesta-i sistemul tipic
al coaliției.

»Egyetértés« are un articol de fond în care
ațâță direct pe deputații unguri la adevărate crime:
să execute pe deputații români și să mai ales pe dl
Maniu. »Dacă dl Maniu ar fi spus aceste pe
stradă, într'un restaurant, la teatru sau într'o sală
de întruniri, ne îndoiim dacă în clipa asta ar fi
sănătos. În camera ungurească a putut să în-
lească cel mai sfânt din idealurile noastre. Nici
măcar nu a fost dat afară cu lovituri din picior
(Ki sem rugták), precum un om de treabă a-
runcă afară pe o sdranță murdară din casa sa.

Mirați ne întrebăm dacă Onod-ul e în Un-
garia, dacă a avut loc acolo faimoasa dietă unde s'a
luat cuvântul duror deputați — o într'un chip
mult mai energic ca azi lui Maniu (cei doi de-
putați au fost omorâți N. R.) — pentru că au în-
drăznit în fața vrășmașului să provoace vrajbă
și să se desfacă de noi? Deși păcatul acelor doi
deputați nu a fost atât de îngrozitor ca al ace-
stui om.

»Reichspost«, ziar creștin-social din Viena,
publică aproape în întregime discursul dlui
Maniu, și descrie fidel toate scenele de tu-
mult, câte s'au petrecut alaltăieri în camera
ungară, însoțindu-le de un comentariu frumos.
Reproducem un singur pasaj: După multă-
multă vreme răsună și în camera ungară
un glas cald de părtinire pentru armata co-
mună și de recunoștință pentru popoarele
austriace. Firește, el nu ne vine dela vr'un
șovinist ungar, ci dela un reprezentant al
naționalităților, dela dl Maniu. Căci credin-
ciosii monarhiei, dinastiei și armatei noastre
nu sunt ungurii, ci naționalitățile despoiate de
toate drepturile și îngenunchiate, cari, în ciuda
tuturor tendințelor de maghiarizare, for-
mează și azi majoritatea țării ungurești. —
Dl Maniu a fost primit în camera ungară,
ca profetul Daniil în groapa leilor. Clica
kossuthistă a încercat să înăbușe acest glas
sincer și îndrăzneț prin strigăte furioase și
prin amenințări, numindu-l trădător, iar pre-
ședintele Justh i-a retras cuvântul »periculo-
sului agitator«. Așa știu să răsplătească un-
gurii alipirea cătră monarhie și tron. Ori-
cum, discursul dlui Maniu a fost un ener-
gic și înălțător protest în fața politicii de
conciliare și prin urmare, de sinucidere a
Vienii. Și suntem siguri, că el va a-
vea răsunet.

Chestiunea Balcanică.

Politica noului cabinet turc.

Se anunță din Viena: O depeșă sosită din loc
bine informat desminte zvonul că schimbarea de
cabinet ar avea de urmare o nouă orientare în
politica externă a Turcei, și o trăgănare a nego-
cierilor cu Austro Ungaria.

O asemenea eventualitate e cu totul exclusă.
Noul minister va urma aceiași cale ca și Kiamil
pașa.

»Frankfurter Zeitung« comunică din Constan-
tinopol, că la recepțiunea diplomaților de ieri,
marele vizir a declarat că primește propunerea
Rusiei și va lucra pentru o cât mai grabnică ter-
minare a înțelegerii cu Austria.

Planuri balcanice panslaviste.

Georgievici, fost ministru președinte sârbesc
pe timpul regelui Milan s'a exprimat astfel că-
tre un corespondent din Berlin al ziarului »N.
Fr. Presse«:

»Incontestabil situațiunea Serbiei e cam despe-
rată, și raporturile ei diplomatice cu Austro-Un-
garia foarte încordate«.

Intrebat de corespondentul ziarului citat, că armata sârbească e preparată de luptă, dl. Corgevici spune, că pe timpul lui Milan arăta era bună, dar că acuma nu poate zice nimic. Tot ce știe e că înarmarea ei continuă să crească. Într-un caz de războiu va trebui să coopereze cu ea și Muntenegrul care are aceleași interese ca și Serbia.

La întrebarea dacă situația de azi se va putea rezolva pe cale pașnică, ex-ministrul răspunde că e o condițiune esențială ca Austro-Ungaria să-i acorde Serbiei limba de pământ, ceea ce este cerința la frontiera bosniacă, pentru asigurarea exportului și siguranța ei internațională. Dacă nici această soluțiune nu e pentru țară.

O soluțiune durabilă a conflictului se poate obține în următoarele trei feluri. Ori se va face o confederațiune balcanică cu Turcia în frunte și în această confederațiune va face parte Bosnia și Herțegovina; ori se va face o confederațiune balcanică pur slavă, fără Turcia, dar cu Bosnia și Herțegovina, — dupăcum e ideea și a lui Isvolski și sub protectoratul Rusiei; sau, în fine, Austro-Ungaria va acorda celor două provincii o leplină autonomie și o constituțiune națională.

Conflicte între ministrul de războiu sârb și prințul Gheorghe.

Intre ministrul de războiu, care și-a retras denisuniunea și prințul de coroană s'a iscat din nou în conflict. Cauza este că ministrul de războiu nu-l consideră destul de pregătit pe prințul Gheorghe, pentruca să urmeze cursurile statutului-major.

Regele Petru a intervenit în favoarea fiului său, iar ministrul de războiu a persistat în decisiunea sa. Pentru a tăia scurt orice neplăceri pe viitor, ministrul de războiu a ordonat ca deoamdată să înceteze cursurile.

Memorandul sârbesc.

Corespondentul din Belgrad al ziarului »Daily Telegraph« află că ministrul plenipotențiar al Rusiei nu s'ar fi împotrivit de loc la trimiterea memorandului sârbesc către puteri.

Alaltăieri seară, s'a ținut la Belgrad un consiliu de miniștri. Milovanovici a făcut o dare de seamă despre știrile sosite dela ambasadorii sârbi, între cari raportul ambasadorului dela Paris în chestia memoriului.

Ambasadorul comunică că guvernul francez e dispus să primească memoriul cu condițiunea că guvernul sârb să aștepte consimțământul Rusiei, altfel e foarte probabil că atât Franța cât și celelalte puteri să fie nevoite a refuza primirea memoriului.

Serbia cercând prietenia tinerilor turci.

La consiliul de miniștri ținut alaltăieri, a luat parte și Nenadovici, ambasadorul sârb la Constantinopole.

Nenadovici a făcut din nou propunerea, ce i-a fost deja respinsă odată, ca guvernul să-i pună la dispoziție suma de 2 milioane și jumătate franci, spre a câștiga pentru cauza sârbă pe membrii comitetului junlior turci cari suferă de lipsă de bani, și cari ar lucra spre a zădărnici înțelegerea austro-turcă.

Milovanovici, care nu e mulțumit de activitatea ambasadorului, a protestat contra propunerii și miniștrii l'au respins.

Ultima concesiune a Muntenegrului.

Ziarul »Times« din Londra află că Muntenegrul consideră ca minune concesiunea în favoarea ei din partea Austro-Ungariei, cedarea Spizzei. Altmintrelea războiul e inevitabil. Acesta e ultimul cuvânt al prințului Nichita.

Din străinătate.

Mesagiul tronului englez. Se anunță din Londra: Parlamentul englez a fost deschis printr'un discurs al tronului, citit de către regele Eduard în persoană și care sună astfel:

Căldura sentimentelor cu care au fost primiți

la Berlin de către toate clasele populațiunii ne-a mișcat foarte mult și ne-a umplut de bucurie. Regina și eu am simțit o deosebită plăcere că revedem pe împăratul Wilhelm și pe împărăteasa Germaniei. Sunt pe deplin încredințat că primirea, care ne-a fost făcută la Berlin va contribui să dezvolte sentimentele amicale dintre cele două țări, și bune relațiuni între cele 2 națiuni, atât de importante pentru prosperitatea lor și pentru menținerea păcii.

Raporturile guvernului britanic cu celelalte puteri continuă a fi din cele mai amicale. Situația din Persia mai este neliniștitoare. Trebuie de urgență să se stabilească în această țară o reprezentare națională, dar fără nici un amestec străin. În această privință, cabinetul din Londra a avut un schimb de vederi cu cel din Petersburg, desordinele din Persia amenințând numeroase interese economice și comerciale ale celor două țări.

Regele se bucură de știrile din ultimele zile care lasă să se prevadă în mod serios că soluția va fi în curând realizată, satisfăcând toate statele interesate.

Discursul tronului anunță că cheltuielile pentru anul acesta vor fi mai mari decât cele din anul precedent, din cauza cheltuielilor indispensabile pentru pensiile lucrătorilor și din pricina flotei.

Lupta în cercul Oraviței.

Apucături mișești.

Oravița, 18 Februarie. Potrivnicii neamului nostru și slujbașii păcătoși ai lor, neputincioși și îngroziți, văzându-și căderea sigură, alegă la apucăturile cele mai mișești. Prin afișe ei răspândesc vestea că dl Gh. Pop de Băsești nu a primit candidatura. Pe placate mari lipite pretutindeni ei vestesc cu litere grase:

Gheorghe Pop de Băsești n'a primit candidatura. Trăiască candidatul nostru Dr. Iosif Siegescu!

Tipografia unde s'a tipărit această minciună nu se numește pe afișe. Este probabil tipografia reptilei burdiste din Caransebeș.

De prisos să mai spunem că știrea e o minciună, pe care proclamația candidaturii naționale ce publicăm azi, o desminte. Dar apucătura asta arată cât de rău stau acei ce ar vrea să facă pe trădătorul Siegescu deputat al Oraviței. Iată cum ajunsă și susție cauza lor desperată: cu minciuni!

Rubrica neagră.

Din cercul Oravițet primim și multe știri dureroase. Acum, când avem mai mare nevoie de știri închiegare ca să putem duce la izbândă sigură steagul credințelor noastre, aproape în fiecare zi ne lasă câte unul.

Cărturari *chiemați și datori* să se pună în fruntea poporului și să lupte pentru drepturile lui, în momente grele, de cumpănă, trec în tabăra contrară, nesocotind și călcând în picioare interesele neamului lor. *Sunt păcate acestea, cari nu să pot ierta.*

De azi încolo deschidem rubrica neagră. Vom înșira aici pe toți câți greșesc în contra celei mai elementare datorii, intrând în șirurile vânduților din tabăra străină. Dar nu vom cruța nici pe aceia, cari stau cu mâinile în sân și privesc de departe, nepăsători, desfășurarea muncii naționale. *Căci noi socotim, că e o datorie sfântă pentru tot românul, să ajute din toate puterile sale la munca de înaintare și de întărire a neamului nostru.*

Rugăm pe toți prietenii și aderenții partidului național românesc, să ne comunice numele trădătorilor dela Oravița. *Vrem să știm cine-i cu noi, și cine-i contra noastră.*

Ținem să înșirăm la locul acesta pe toți păcătoșii, ca să-i cunoască întreg publicul românesc, și să-i răsplătească după merit pentru faptele lor urite.

Ce-i dintăiu sunt Ioan Bogdan învățător, cu tot corul gr-cat. »Concordia« cari l-au întâmpinat pe reneatul Siegescu la gară, de unde l-au dus, în cântece și jubilări, până în mijlocul orașului.

Toți sunt păcătoși, câți să însoțesc cu păcătoși.

Așteptăm dela oravițeni să-și facă datoria: *Boicotul pe toată linia!*

Un cântec electoral.

»Badea Gheorghe« încă nici n'a sosit la Oravița și deja cântecul poporal i-a și luat nume pe aripi, purtându-l pretutindeni prin cerc și încălzind sufletele alegătorilor. Iată acest cântec:

*Pleacă trenul din Șimleu
Cu badea Gheorghe 'n cupeu
Și-l aduce în Bănat
Să-l alegem deputat,
Și să-l facem bănățean
In locul lui Bredicean.*

*Pe unde trenul sosește
Tot românul se trezește
Și se roagă cu 'nfocare
Ca în ziua de votare:
Să ajute Dumnezeu
Lui Bădița din Șimleu!*

*Burdia, Costa cu-a lui viță
Mai umble după groșiță,
Mai lingă pe cei stăpâni,
Pe picioare și pe mâni:
Pe noi nu ne amăgească
Dela limba strămoșască.*

*Cine-i om — și bănățean
Nu-și dă votul la dușman
Ci iubitelui său frate!
Care vine de departe
Să-și dea lor sufletul său
Și apoi lui Dumnezeu!*

*Badea Gheorghe să trăiască
Oravița să 'nflăorească,
Poporul să fie mare
Să dea piept și cu cel tare.
Uniți să fim și eroi,
Și Dumnezeu e cu noi.*

Mișcarea culturală.

Din Sibiu. Duminică în 14 Februarie a avut loc a cincea serată »muzicală-literară« în casa națională din loc. Programul s'a început cu »Fleusa« de Roff și »Olteanca« de Murășan, executate cu succes de d-șoara *Olimpia Bardossy*. Punctul al doilea a fost două cântece de Dima »Ștefan Vodă și codru« și »Știi tu mândre« cântate cu mult simț și cu admirabilă predare de doamna *M. Crișan*. Al treilea »Rapsodie românească« de Salo, executată la vioară de d-șoara *Crețu*, cu un strălucit acompaniament la pian susținut de dna *Minerva Brote*. Dl *Crețu* a fost viu aplaudat și a mai cântat o mazurcă de *Vienafski*. Cel mai frumos punct muzical a fost fără îndoială al patruea. Dl *Oct. Murășan*, cu o admirabilă voce de bas ne-a cântat pătrunzător de frumos o »Arie« din profetul *Elie*. Iar după aceasta ținând publicul în aceiaș încordare dl *Goga* ne-a citit câteva din poeziile sale. A început cu »In munți«, »De demult« și »Un om« aci poate că s'ar fi oprit, dacă publicul i-ar fi îngăduit. Dar publicul l-a silit cu aplauze însușite să mai citească încă și încă multe versuri terminând cu admirabila poezie »Oltu«.

De încheiere dna *V. Triteanu* cu vocea dulce și fermecătoare, pe care nu te mai saturi ascultându-o. Împreună cu dl *Roșca*, excelent cântăreț și dl *Murășan*, ne-au predat acompaniați de neobosită noastră pianistă dna *Minerva Brote* un »Terzet

BÉTAY și BENEDIE

atelier artistic pentru obiecte bisericesti
BUDAPEST, IV. Váci-utca 39.

Mare magazin de tot felul de baiou bisericesti, prapori, potire, fecnice de altar, lustru, cruci și tot felul de obiecte pentru montarea bisericilor. — Catalog de prețuri și modele trimitem cu plăcere.

În atelierul nostru de sculptură se fac: iconostasuri complete, altare, tabernaculume, amvoane, icoane portative. — Pictare de iconostasuri și icoane sante, pictare de biserică. — Planuri, catalog de prețuri trimitem cu plăcere.

Pe comul nostru experți îi trimitem fără taxă la lașă locului, pentru primirea lucrului.

din opera »O noapte în Granada« de Kreutzer. Sala era tixită de public, n'a lipsit de astădată nici tinerimea școlară și studentească. Am observat chiar și mulți vizitatori din România cum și persoana din societatea sibiană-germană. *

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 18 Februarie n. 1909.

— **Mutarea »Tribunei«.** »Tribuna« va ridica un nou edificiu propriu pe imobilul unde se află localul ei de azi. Pentru timpul construcției redacția, administrația și toate atelierile ziarului s'au mutat cu ziua de azi într'un local provizoriu, în casele dlui Maxim I. Vulcu fabricant în Arad, Miksa u. 2, în vecinătatea gării.

Aceasta pentru cei ce având afaceri cu redacția sau administrația noastră doresc să ne viziteze. Pentru orice scrisori, comunicații, mandate postale, comenzi etc. adresa noastră rămâne tot cea veche: »Tribuna«, Arad. De asemenea numărul telefonului nostru e tot ca până acuma 502.

— **Prigonirea poporului românesc.** Pentru un steag, cum obicinuieste să-și acă țărâtimea noastră la ospete, din nărâmi legate în »primuri« (panglici) tricolore, au fost pedepsiți la pretura din Geoajul de jos (lângă Orăștie) patru feciori de țărani, cu câte 5 zile arest și câte 200 cor., amendă în bani. Pedepsa totală face deci 20 zile arest și 800 cor., amendă.

Toate aceste vin dela ministrul de interne ontele Andrassy care se laudă că prigoane este numai pe ațătători, dar iubește poporul. Semne de dragoste!

— **Conferințele Asociației culturale din Arad.** Dumineca viitoare 8/21 l. urmează a se ținea a treia din conferințele Asociației culturale din Arad. În sala cea mare a seminarului din Arad la orele 8 d. m. dna Marilina Bocu își va desfășura conferința despre cel mai mare pictor român Nicolae Grigorescu. Intrarea gratis. Se prevede o număroasă și aleasă asistență.

— **La temniță.** D-nul Nicolae Maghieru înțâtor în Vidra, condamnat pe o lună temniță pentru »afățare«, își începe pedeapsa în 20 l. c. Seghedin.

— **Mari vifore în Ardeal.** Ardealul e bân- de mari viscole. Mai ales prin părțile Sibiului ele au avut o putere mare. Pela Cristian între Veștem și Tălmăcel linia ferată s'a înzâ- astfel, încât nici plugul de zăpadă n'a fost stare să o despotmolească. Trupele au trebuit casă pentru a da mână de ajutor.

— **Cutremurul din Bulgaria.** Intr'una din zile trecute pe la orele 2 și jumătate, s'a în întreaga Bulgaria, mai ales în partea de țării un cutremur de pământ, care a mai multe minute. S'au simțit trei sau patru zăiri. Azi înainte de amiază la orele 11.35 și s'au repetat zguduiri. La Yamboli Hagi, Jurof și Fligno s'au dărâmat mai multe case ră- mai multe persoane. Clopotele dela biserici ceput să sune și ceasornicele s'au oprit, zăitorii au fugit la câmp și stau în ger, teamă să între în case. La Sofia cutre- s'a simțit foarte puțin. Aparatele sesmo- au înregistrat 8 cutremure cu totul.

Se anunță din Sofia cu datul de 17 Februarie: Cutremurul de pământ n'a fost simțit așa de tare în capitală. Până la miezul nopții, aparatele sesmografice au arătat cinci zguduiri: apoi, trei alte de diferite categorii.

Zăire de seară publică știri exagerate despre cutremurul din Bulgaria spunând că mai multe

sate din împrejurimile orașului Yamboli au avut o mulțime de case dărâmate și că multe persoane au rămas sub ruinele caselor lor.

— **Populațiunea României.** După anuarul statistic al României prin numărătoarea dela 1899, s'a constatat în țară o populațiune de 5.956,690 suflete. În timpul anilor următori cazurile de naștere au întrecut pe cele de moarte cu 727.575. La sfârșitul anului 1907 populațiunea țării era deci sporită numai prin excedente de nașteri la 6.684,265 suflete. Această populațiune e eminentamente rurală și anume la țară trăiau 5.510,038, deci 83 la sută, iar la orașe 1.174,227 suflete, deci numai 17 la sută. Popolațiunea țării e în adevăr mare, căci s'a sporit și prin imigrațiune, dar cifra acestui spor nu a fost încă stabilită. Imigrațiunea e mai însemnată prin orașe. De aceea în orașe sunt relativ mai puține nașteri și mai multe cazuri de moarte. Astfel în timpul dela 1892 până la 1907 asupra orașelor cad numai 1511 la sută din nașteri, iar 18 la sută din morți. Numai prin excedente de nașteri, populațiunea urbană s'a sporit abia cu 54,441, dela 1.119,786 în anul 1899 la 1.174,227 la sfârșitul anului 1907, — în vreme ce populațiunea rurală s'a sporit cu 673,134 suflete. În virtutea acestor cifre dar vi-goarea țării e în sate. Lucrul acesta iese la iveală și din comparațiunea făcută în ceace privește nașterile și decesele. Făcând socoteala pentru timpul dela 1888 până la 1907, se constată, că la orașe au fost la 100 de născuți 83, iar la țară numai 66 cazuri de moarte în medie, deci în orașe excedentul de 17, iar la țară în doi, adică de 34 la sută.

— **Biblioteca Academiei Române.** În luna Ianuarie 1909 s'au consultat 2955 volume și broșuri tipărite de câtră 955 cetitori; 107 manuscripte, 3449 documente, 32 cărți vechi (1508—1830) au fost comunicate la 128 cetitori. Colecțiunile bibliotecii au sporit în această lună cu 425 volume și broșuri, 251 numere de reviste române, 173 reviste străine, — atlase și hărți, stampe și portrete, 1 volum manuscripte, — documente, — fotografii, — albumuri, 985 foi volante, — note muzicale.

— **Necroloage.** *George Bolteu*, căpitan ces. reg. i. r. după un morb greu, și a dat nobilul său suflet în mâinile creatorului, Duminecă, în 14 Februarie st. n. 1909, la 6 ore seara, în etate de 65 ani și în al 17-lea an al fericitei căsătorii, fiind împărțit cu sfintele taine. Rămășițele pământeste ale defunctului s'au așezat spre odihnă veșnică dela locuința sa, Marți în 16 Februarie st. n. a. c., la 2 ore p. m. după ritul bisericii gr. or., în cimiterul din Bobâlna. Fie-i țarina ușoară și memoria binecuvântată!

— *Dr. Aurel Oprea*, avocat după un morb greu, și-a dat nobilul său suflet în mâinile creatorului, Vineri în 12 Februarie st. n. 1909, noaptea la 1/12 ore, în etate de 31 ani și în al 5-lea an al fericitei sale căsătorii, fiind împărțit cu sfintele taine. Rămășițele pământeste ale defunctului s'au așezat spre odihnă veșnică dela locuința sa, Duminecă în 14 Februarie n. a. c., la 2 ore p. m., după ritul bisericii gr. cat. din Orăștie. Fie-i țarina ușoară și memoria binecuvântată! Trimitem familiei condolențela noastră.

— **Cea mai nouă lucrare a contelui Leo Tolstoi**, apărută în Moscva sub titlul: »Care e calea de scăpare?«, a fost confiscată. În acest op al său Tolstoi descrie ajungerea la sapă de lemn a țărănilor și reacțiunea care în Rusia ia dimensiuni tot mai mari. Concluziunea la care ajunge el este că această stare de lucruri va aduce cu sine o nouă catastrofă.

— **Un club de aeronaute.** La Paris s'a înființat zilele aceste primul club de femei aeronaute.

El poartă frumosul nume de »Stell Club« și este fondat de d-na Surcouf, una din cele mai zeloase adepte ale navigației aeriene. Ea a întreprins până acum 25 călătorii aeriene, dintre cari 6 numai între femei; ea este de altfel singura femeie care are brevet de cărmăciu dela Aiero-clubul francez.

Membrele clubului proiectează a-și construi un balon propriu. Până la adunarea fondurilor, clubul bărbaților le-a pus la dispoziție parcul lor de baloane din St. Cloud; asemenea și la dispoziția membrilor și baloanele lor.

— **Invitare.** Domnii membrii ai cazinei române din Bozovicu sunt prin aceasta convocați la adunarea generală ordinară, ce se va ținea la 8 Martie st. n. 1909 a. m. la 11 ore în localitatea reuniunii. Obiectele de pertractare: 1. Raportul comitetului. 2. Raportul casierului și bibliotecarului. 3. Darea absolutorului. 4. Alegerea biroului și comitetului. 5. Eventuale propuneri. 6. Inchi-derea adunării. Bozovicu, la 15 Februarie 1909. Ioan Brânzei, secretar. I. Novac, președinte.

x **Mânile roșii**, degerate, repate, sbârcite și aspre devin albe ca spuma și caifelate prin fluidul »Elza« pentru mâni a lui Kertész. Se poate căpăta dela Kertész Ernő, farmacist Szabadka, Szegedi-ut.

Prețul unei sticle cu modul de întrebuire în limba română 30 fileri.

x **Cel mai renumit atelier fotografic pentru fotografii artistice moderne în haine de bal este atelierul lui Kossák József**, fotograf de curte ces. reg. și cam. în Arad, str. Weitzer J. Nr. 3. Numărul telefonului 657.

ELEGIE

la moartea marelui român Coriolan Brediceanu.

De Al. Munteanu al lui Vasile.

Neagră-i lumea și pustie
Tot Bănatu mi-i cernit;
Brediceanu, fala noastră,
Brediceanu ne-a murit!

Glasu-i dulce, glas de miere,
Moartea l-a oprit în loc;
Vaielele de durere
Inima ni-o ard în foc!...

Mor apostolii 'nvierii
Când izbânde le surid?
Este scris s'adoarmă creii
Când izvoare noi deschid?

Bănăteanul frânt își pleacă
Ochii plânși pe-un nou mormânt,
Ar grăi, dar se înecă
Și stă mut, făr' de cuvânt!

Ungureanu-și rupe haina
Și de sbucium și de chin,
Nu pricepe cum fu taina
De-a murit cel mai deplin!

Bihoreanu-și face cruce
Și să miră, stă trznit,
Că putu și El să moară
Brediceanu cel vestit!

Bravi copii, orăvicienii,
Plâng orfani pe tata lor,
Dar în plâns, la cer ei caută...
Și-ți țin sfatul până mor.

Limba, legea, omenia
Sângele scump românesc,
Ți-a fost toată făloșia
În scurt traiu-ți pământesc!...

Trimbiță ne-ai fost și-oracol,
Noi iubind te-am adorat;
Sfânt avântu-ți spre lumină
Fie-ți binecuvântat.

Jalea Bănătuului*)

(Cântec popular de S. Domăneanțu.)

Domnul nostru Bredicean,
Fost la inimă pogan,
Drumurile le-o scurtat
Când în groapă s'o băgat.
Frunză verde lemn chifăt
Bănătu e intristat.
Scaunul Brediceanului
Din sala Lugojuului:

*) Bunul român, care ne trimite cântecul acesta, e din cercul Orăvițel, unde să dă acum lupta pentru alegerea de deputat. În scrisoarea, pe care ne-o alătură, el adaugă: Dă doamne să se mai facă alegere în cercul meu, să vină la casa mea o mie de jandarmi numai pe capul meu, să văd ce ar putea face din mine.

Când glasul își repede,
Parcă clopotul suna,
Inima 'n mine creștea,
Ochelarii îi trântea,
Cu palma 'n masă dădea,
Nația și-o apăra;
Bredicean de al nostru
Bănatu după el plânge
Doamne, Doamne, lucași
De pe noi ne astămași,
Făcuși voia păinilor
Și jalea roșanilor,
— Fost român luptător,
Nu Burdea, vânzător...

Titime informațiuni.

Ședința camerei.

jurul discursului d-lui Maniu.

— Prin telefon. —

Budapesta, 18 Februarie. Ședința începe ora 10^{1/4}. Se trece îndată la discuțiunea obiectului de recruți.

Kmety K.: Aruncă o sumă de invective viniște asupra dlui Maniu, întrebându-l meni proprii parlamentarismului unguresc. numește pe d. Maniu trădător de patrie, și spune, că deputații naționaliști vorbesc acelaș ton impertinent, în care își fac erpelețiile Thun și socialiștii creștini în nera austriacă.

Președintele: Te rog d-le deputat să rebuînțezi expresii mai alese față de parlamentul din Viena!

Kmety: Polemizează cu vorbirile de până im și desvoltă programul militar al stuthiștilor.

Se ridică **Dr. Șt. C. Pop**: Ia în apă-e pe Maniu și spune că și alții au mai bit în senzul vorbirei dlui Maniu. Ciză un pasaj din o vorbire de a lui Anssy, în care acesta se declară absolut potriua tendințelor de a sparge unitatea natei. Protestează apoi energic în contra uelii că, deputații naționaliști ar vorbi d puși la cale de Viena.

Wekerle: Roagă camera, ca având în lere grava situație politică externă să eze de urgență proiectul. Se ocupă apoi discursul dlui Maniu și zice că e o crimă re să agiți aici în parlament, pe față, în tra ideii de stat maghiar. Cu astfel de oameni nu ne putem înțelege, dar vom căuta a ne înțelege direct cu naționalitățile.

Rakovszky B.: Asigură guvernul de deplină încredere a partidului popular. Atacă și el pe dl Maniu.

Molnár I.: Protestează împotriva însinuațiilor îndreptate în vremea din urmă împotriva partidului popular. Spune apoi că traiul soldaților în cazarmă e o adevărată tortură.

Ministrul de honvezi, **Jekelfalussy**: Respinge acuza adusă de Molnár.

Mai vorbesc la sfârșit Pilissy și Farkasházy.

Concert, petreceri.

— Reuniunea sodalilor români din Cluj în vită la *serata* ce o va aranja Duminecă în 21 Februarie n. 1909, în sala cea mare de jos a hotelului »Biasini«. După serată urmează *dans*, la care va cânta muzica militară a regimentului 64 de infanterie.

— *Teatru de diletanți în Caransebeș*. În seara de 10 Februarie s'a organizat sub conducerea dlui Aurel P. Bănuț o reprezentație teatrală. S'a jucat piesa »Năzdrăvăniile divorțului«. Rolurile au fost susținute de d-nii Bănuț, Tătar, dșoarele Livia Lințu și Franț.

Reuniunea de cetire și cântări din Coștei în vită la concertul împreună cu petrecere de joc care se va ține în »Dumineca lăsatului de brânză« adevă în 8/21 Februarie 1909 în localitatea ospătării domnului Pavel Ogrin din comuna Vraniu. Inceputul precis la 8 ore seara.

Economie.

Piața de bucate din Aradul-nou în 16 Febr.

S'au vândut pe piața de azi:

300 măzi metrice de grâu	12.60—80.—
500 păpușoi (cucuruz)	6.25—30.—
săc. ră	9.60—
ovăs	7.80—
orz	7.50—

Prețurile în coroane la câte 50 de kgr.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 16 Februarie 1909.

Grâu pe Aprilie 1909	25.62—25.64
Săcară pe Aprilie	18.30—18.32
Cucuruz pe Mai	14.56—14.58
Ovăs pe Aprilie	17.18—17.20

INCHIEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul
Grâu nou

De Tisa	— — — —	26 K.	55—26 K.	85 fl.
Din comitatul Albei	— — — —	26 >	15 26 >	50 >
De Pesta	— — — —	26 >	20—26 >	55 >
Bănățenesc	— — — —	26 >	50—26 >	80 >
De Bacica	— — — —	26 >	30—26 >	70 >
Săcară	— — — —	19 >	70—19 >	90 >
Orzul de nutreț, cvalit. I.	17 >	—	17 >	20 >
> > calitatea a II.	16 >	50—16 >	80 >	
Ovăs >	>	I.	17 >	55—18 >
> > >	>	II.	17 >	25—17 >
Cucuruz	— — — —	14 >	05—14 >	25 >

Poșta Redacției.

Ion Todose. Nu merge. Cel puțin doinele să ne fie curățite de vorbe urite.

Petru Moater. Numai cântece de dragoste curată publicăm.

Ab. 902, B.-Lazuri. »Albina« (nr. festiv) costă 1 leu, plus vre-o 20—30 fl. porto. Redacția și administrația București str. Mântuleasa nr. 9.

T. I. în Tebea. Invățătorul nu poate fi membru al comitetului parohial fără a fi ales de sinod.

A. P. Maroshéviz. Cu plăcere v'am satisface dorinței d-voastre dacă s'a putea ceva mai târziu. Salutări.

E. P. B. — Mulțumim pentru cele trimise. Poeziile drăguțe. Traduceri avem din prisos. Ne-am bucura mai mult de relații despre viața românească de pe acolo etc. Ziarul merge. Salutări!

Poșta Administrației.

Sima Bârlea. Șoimuș. Regretăm dar numărul singuraticii din anii 1901 și 1902 nu mai avem.

Constantin Valea (Tela) Am primit 4 cor. abonamentul pe anul întreg 1909.

Emanuil Hiriș, Crâsta-miniş. Am primit 4 cor. abon. pe anul întreg 1909.

Dănilă Dumbrava. M. Orosfaleu. Am primit 4 cor. ca abon. până la 1 Iulie 1909.

Petru Cipou. Loc. Am primit 4 cor. abonament pe anul întreg 1909.

Ioan Radu. Murani. Am primit 2 coroane abonament pe sem. I. 1908. Mai ai 2 cor. restanță pe 1908.

Mihai Muntean. Murani. Am primit 2 coroane abonament până la 1 Oct. 1908. Mai ai 1 cor. restanță pe 1908.

Gheorghe Epure. Oravița. Am primit 4 cor. abon. pe anul întreg 1908. Mai ai de plătit pe anul 1909.

George Faur. Criștior. Am primit 4 cor. abonament până la 1 Iulie 1909.

Ioan Gabor, tânăr. Șepreuş. De aici merge ziarul regulat. Caută la poștă.

Costa Ruja. Nicolințu-mare. De aici merge ziarul regulat. Caută la poștă.

Ion Pită. Cușteiu. De aici merge ziarul regulat. Caută la poștă.

Alexa Saberca. Prilipeț. Abonamentul până la 1 Iulie 1909 am primit. Partea ceialaltă a epistolei d-tale n'o înțelegem.

Vasile Bodor. Calendarele s'au trimis deja în 30 Ian. 1909.

Traian Fira. Jertof. Am primit 2 cor., abonament până la 1 Iulie 1909.

Petru Bojin. Iabuca. Am primit 2 cor. ca abonament până la 1 Iulie 1909. De aici a mers ziarul regulat.

Redactor responsabil **Constantin Savu**.

Editor proprietar **Gheorghe Nichin**.

Copii întărcați

să îngrășe repede, se fac voinici și rumeni dacă consumă nutritive Emulsiunea SCOTT.

Copii preferă și mistuie ușor

Emulsiunea Scott.

Doctorii și moașele recomandă pe tot rotogolul pământului

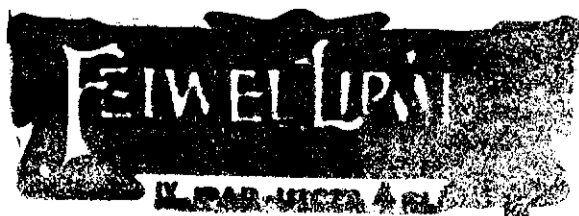
Emulsiunea Scott.

căci cunosc rezultatele excelent produse de Emulsiunea SCOTT.

Prețul unui flacon veritabil 2 cor. 50 fl.

De vânzare la toate farmaciile.

La cumpărarea Emulsiunii a se lua seamă la marca metodelui SCOTT — care este pescarul.

Bănci de școală
Mobile de școală
Mobilă modernă de blurouri
și fabricare de instrumente gimnastice.

Catalog de prețuri gratuit și porto franco.

A apărut

Prelegeri metodice din Istorie biblice

op auxiliar pentru catiheti, de **Nicolae Crismariu**, paroh-cauhet.

In literatura noastră ramul catihetic a rămas cel mai neglijat. Biserica și-a luat o nouă înfrumusețire: mântuirea sufletelor prin catehizare. Dar catihetii preoți simt lipsa de opuri catihetice, pentru a se ajuta în misiunea lor.

În fața acestor constatări, opul P. N. Crismariu a binevenit cu atât mai ales, că cuprinde pe lângă partea teoretică a metodului, toate prelegerile din materia biblică prescrisă pentru scoala elementară, lucrate după treptele normale și însoțite de harta istorică a Palestinei. În prețurile sunt marcate toate momentele principale ale materiei din fiecare piesă, precum marcant e întreg procesul, pentru a înlesni prepararea catihetilor.

Întreaga carte tradează mult studiu și bunăvoință. De aceea cu tot dreptul constată cu plăcere dl profesor Dr. P. Pipos, că: „aceste prelegeri sunt un povățuitor potrivit pentru catihetie.”

Opul constă din 20 coale și costă 4 cor. sau 20 fill. Se capătă la autor în Baraczháza (Temesm.), la librăria „Tribuna”, la libr. diecezană în Arad, precum și la librăriile mai înalte din țară.

Correspondența în limba română.

In lumea întreagă cele mai bune mașini de cusut și biciclete Dürkopp,

precum și cele mai bune mașini economice le transportăm cu plăcere în rate mici lunare sau treilunare. In care comună vom avea cel puțin 6 cumpărători, acolo croitul și cusutul începe în cursuri de 30 de zile în termen gratuit, cumpărătorii vor fi instruiți pe deplin.

Correspondența în limba română. La dorință trimitem carte de prețuri.

Fischer Gyula és fiai,
Maros-Vásárhely.

Heinrich Kirst,

Antreprenor de zidirea morilor în

UJVERBÁSZ Nr. 159.

Ofere produsul mânilor sale pentru

mori sistem cilindric,

și primește

arangearea completă

==== a morilor. ====

după cel mai nou sistem Werner.

Șcripeț de cilindre, mașine de

gris, tarar, precum și orice mon-

tare a acestora tot după cel mai

nou sistem.

Se primește și ori-ce recon-
strucție cu prețuri ieftine și
serviciu solid.

Gmeiner & Co.

fabrică de curele pentru mașini

BRASSO.

Din cea mai bună piele de curele.

Mai multe feluri de curele de cusut și de legat în cea mai bună calitate.

Curele de mână din prima calitate de piele.

Preț-curent și modele se trimit după dispoziția on. public.

Cea mai estină sursă de cumpărat!

Medias-Medgyes

— Piața târgului. (Markt plaz Nr. 8). —

Depozit bogat de tot felul de ciornice de buzunar de aur, argint, metal și nickel. Articole optice de aur și argint. Ochelari și zvikeri de argint de China, patentate prin lege.

:: Reparaturi solide și estine. ::

Văpseala de păr „Coroana”

(«Korona» hajfestő).

Singura căneală de păr, care e de încredere și nu conține otravă, nu murdărește albiturile, nu-și schimbă culoarea și văpsește părul imediat. Se găsește în colorii brune, negre și negru închis

în farmacia „la Coroană”

(«Korona» gyogyszertár)

Becicherecul-mare (Nagybecskerek).

Prețul 3 coroane.

Ată-ți și îți va ajuta și Dumnezeu!

Este adevăr de aur se poate ajunge numai așa, dacă cel ce călătorește mijloace de vindecare, cari pe lângă estinătate erice apar scump, atât în privința durabilității cât și în preț.

„Galvani” se poate folosi cu succes sigur la: răceală, nervositate, la boală și la sinea spinării, de impotență, paralizie și altele.

Scrisoare de recunoștință: Francisc Vois, cărășmar, Sibiu. Aduc cu mare la cunoștință că prin folosința aparatului „Galvani”, am obținut o ameliorare în boala mea (trabesdorsalis) așa încât nu mai am nevoie de cârje. Aparatul deși îl folosesc de un an funcționează perfect.

Singurul fabricant:

Stelian Kmoskó, învățător reg. cat. **Sibiu**
(Nagyzeben) Terezianum No. 11.

Nu e permis să lipsească din nici o familie „GRAMOFONUL”

care înveselește toată casa. Izvorul cel mai estin de al procură e la marele comerciant de mașini de vorbit pentru Ungaria și România

Toth József

SZEGED, Könyök utca 3 szám.

Se vinde cu condiții de plătere în rate. Pe lângă garanție.

Au sosit înregistrări noi românești, cântări și muzică cu forță naturală.

— Prețul curent se trimite gratuit. — Se cântă contra vânzătorilor!

Correspondența se face în limba maghiară, germană și franceză. Cu stîmă: **TOTH JÓZSEF.**

Cea mai mare școală de viață de vie

sub supravegherea statului este

Colonia agr.
MILLENIUM
din Nagyösz
com. Torontal.

Cuprinde 500 jug. cat.
Depozit de mai multe
milioane. Catalog de
prețuri gratuit.

CUMPARARE DELA
COL. AGRIC. MILLENIUM.

CUMPARARE
— DIN ALT LOC.

Mâna fiecăruia poate fi frumoasă dacă o îngrijește destul. Cel mai bun mijloc pentru îngrijirea mânilor este **Lichidul „Elza”** pentru mâni

pentru că e pregătit din materiile cele mai bune pentru conservarea frumuseții mânilor.

Lichidul „Elza” pentru mâni după o folosință de 3 ori face mâni ca fețe. Mânile roșii după 8 zile le înălbățește. E cu totul nestricăcioasă. Pe când glicerina, crema de glicerin și altele, după o folosință mai îndelungată înegresc mânilor, lichidul „Elza” pentru mâni face mâni albe ca zăpada. Glicerina, crema de glicerin și altele fiind leioase sunt nepăzite și grețase. Lichidul „Elza” pentru mâni, îndată să așearbe. Dacă folosiți zilnic lichidul „Elza” mâni le vor fi totdeauna frumoase, pentru că le scuteste de stria și de vântul.

Prețul 30 fileri.

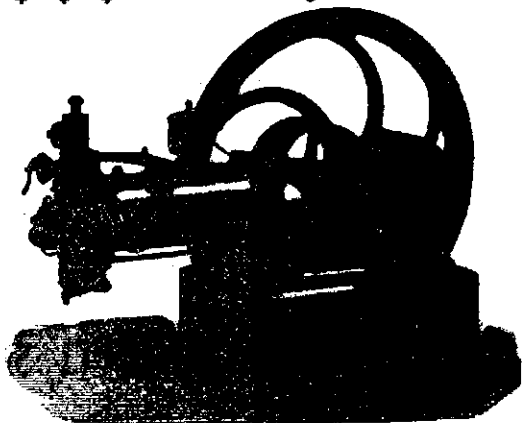
Se poate căpăta la preparatorul **Kertész Ernő** — farmacia la —
Szabadka, Szegedi ut. St. Anton de Padua.

Magazin principal la Vojtek și Weisz droguerie în Arad.

Schmerek & Schneider

Fabrică de mașini, instalații electrice și electrotehnice.

Temesvár-Josefin, Bonház-u. nr 14.

Recomandă motoare cu ulei, gaz aerian și benzin și locomobile pentru mări și uzine electrice, precum și orice fel de industrie cu prețuri și condiții favorabile de plată.

Catalog de prețuri se trimite la dorință gratuit și porto-franco.

— Prăvălie nouă! —

PAPP GYÖRGY

Depozit de diferite unelte chirurgice în Ardeal, magazin de bandage și instrumente optice. Atelier aranjat cu motor. Nickelare dinamo. Tocilă artistică.

Cluj (Kolozsvár). Telefon 791.

Mátyás király tér Nr. 5
lângă prăvălia dlui Ákantz Sándor.

Prăvălie nouă!

Bönochuri — Lorgnete — Ochianuri.

Am onoare a aduce la cunoștința prea st. public, că

mi-am amplificat magazia de pantofărie

cu o secție separată de

prețuri mijlocii și ieftine

ajungând astfel în poziția plăcută să pot satisface

orice pretenții dela cele mai simple până la cele mai gingașe

Pentru sezonul de toamnă mi-au sosit deja

toți articlii cei mai noi și-i recomand afețiunii bvoitoare

Specialități **de ghete „Kobrák”**

se găsesc în magazina mea bogat asortată întotdeauna.

Cu deosebită stimă:

LÁNYI MARCELL
ARAD, Aczél Péter utca 1 sz.